

Сьогодні
13.11.2024

Урок № 19

**Народні перекази як вияв історичної пам'яті
українців. «Старі Кодаки й перші запорожці
козари»**

Мета: повторити поняття фольклор; визначати ознаки переказу в прочитаному творі; розвивати навички читання, письма, монологічного та діалогічного мовлення, уважність, кмітливість, творчі здібності; виховувати повагу до однокласників, до історії країни.

Любі діти, добрий день!
Зичу праці і старання!
А ще, друзі, всім бажаю
Справдити всі сподівання!

❖ Сьогодні на уроці ми прочитаємо переказ «Старі Кодаки й перші запорожці-козари», в якому відображено народні уявлення про виникнення козацтва, Війська Запорозького.

Сьогодні

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

Фольклор – _____ народна творчість.

Прислів'я – короткий _____ наспівний вислів, що виражає _____ думку.

Приказка – _____ стислий образний _____.

Фольклор – **усна** народна творчість.
Прислів'я – короткий **образний**
наспівний вислів, що виражає
повчальну думку.
Приказка – **дуже** стислий образний
вислів.

Переказ — це один із видів народної творчості. У початковій школі ви читали деякі з них. Пригадайте відомі вам перекази. Розкажіть, що ви дізналися з цих творів.

Робота із
підручником
«Українська
література»
Т. Яценко,
с. 79-83.

Оскільки переказ був записаний ще на початку ХІХ ст., він зберігає особливості живого мовлення тих часів, мовлення українського народу — нащадків запорожців.

Польська Корона — Польське королівство.
Ляський — прикметник від слова «лях»;
ляхами в ті часи українці часто називали поляків.

Лиман — затока, те місце, де річка вливається в море.

Прісно — вічно, завжди.

Дідичня — землеволодіння.

Кревна дідівщина — родова, отримана від предків власність.

Сугуба докука — особлива, виняткова досада.

? Попужнути — полякати.

Протурити — прогнати.

Случ — річка в Україні, що протікає у Хмельницькій, Житомирській і Рівненській областях.

Кіш — іноді так називали Запорозьку Січ.

- Які слова в заголовку твору вам незрозумілі?
- У які часи відбуваються події, змальовані в переказі?
- Які твори про добу козацтва вам уже відомі?

- Що ви знаєте із уроків історії про роль козаків у розвитку української держави?
- Чому взяття Кодацької фортеці було важливим для козаків?
- Яким є ставлення оповідача до козаків?

Чим перекази відрізняються від легенд?

Які історичні події знайшли відображення в переказах?

У творі «Старі Кодаки й перші запорожці-козари» згадано багато фактів, яких не було в реальному житті. Чи можна назвати цей твір переказом? Чому?

Як описано Кодацьку фортецю?
Як з'явилися, за версією цього
твору, запорожці?
Чому між козаками й ляхами
зав'язалася багатолітня війна?
Чим Старі Кодаки славилися на
всю околицю?

Краєвид біля села Старі Кодаки

Роздивіться репродукції картин художників С. Васильківського «Козаки в степу», О. Сластіона «Проводи на Січ».

Розкажіть про свої враження. Спробуйте уявити, яким було життя козаків та їхніх рідних і близьких у ті неспокійні часи. Які почуття вони найчастіше переживали?

**С. Васильківський. Козаки в степу,
1890 р.**

**О. Сластіон. Проводи на Січ,
1886 р.**

**Панорама історико-культурного
комплексу «Запорозька Січ»
Національного заповідника «Хортиця»**

**Щороку на Хортиці
(поблизу Запоріжжя)
відбувається
Всеукраїнська гра
«Сокіл» («Джура»).**
**Більш детально ви про
неї дізнаєтеся, якщо
переглянете відео.**

Сьогодні

Всеукраїнська гра «Сокіл» («Джура»)

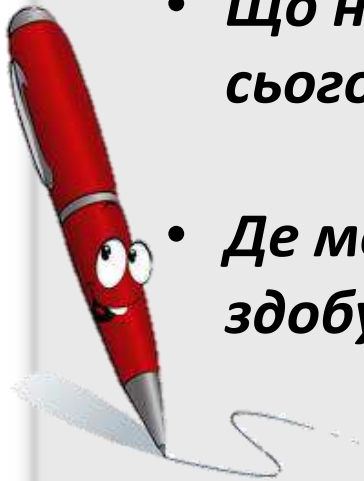
Відскануй QR-код !

- ✓ Назвіть ознаки переказу.
- ✓ Чому перекази цікаві й важливі?
- ✓ Які факти у творі «Старі Кодаки й перші запорожці-козари» справжні, а які — вигадані?
- ✓ Які відомості про Запорозьку Січ на Хортиці вам запам'яталися?
- ✓ Що нового ви дізналися про звичаї, традиції і побут козаків?
- ✓ Якими постають козаки та їхні рідні на картинах українських художників?
- ✓ Як ви оцінюєте свої знання про перекази після опрацювання матеріалу підручника?

- *Який вид роботи вам найбільше сподобався?*
- *Що нового ви дізналися сьогодні на уроці?*
- *Де можна використати здобуті знання?*

с.79-83 читати,
переказувати,
відповідати на
питання.

